

IAMCR Irlannissa

IAMCR:n kokous Dublinissa 25.-26.6.1993.

Tiedotustutkimuksen maailmanjärjestö IAMCR (sen taustat ja luonne on selostettu tämän lehden numerossa 4/92, s. 78-80) järjesti kesäkuussa Dublinissa konferenssin, jonka yleistemana oli Euroopan tämänhetkinen murros ("Europe in Turmoil: Global Perspectives"). Osanottajia oli kolmattasataa, alustajista nimekkäimpänä Anthony Giddens. Työryhmiä teemoja oli kymmenkunta, mm. IAMCR:n jaostot viestinnän sosiologiassa, historiassa ja naistutkimuksessa, kansainvälisessä viestinnässä, viestintäpolitiikassa sekä ammatillisessa koulutuksessa. Papereita kertyi 56; niistä suuri osa päättyi suomalaisosanottajien käsiin ja on tavan mukaan koottu NORDICOMiin.

Dublinin konferenssi edusti IAMCR:n uutta traditiota: joka toinen vuosi järjestettävien maailmankonferenssien välissä pidetään Eurooppaan keskittyvä teematapaus. Edellinen oli kaksi vuotta sitten Istanbulissa ("Reporting the Gulf War" A conference on newsmedia and international conflict) ja seuraava järjestetään ilmeisesti Salzburgissa kesällä 1995. Varsinainen IAMCR:n 'biannual' konferenssihan kokoontui viimeksi elokuussa 1992 Brasiliassa ja seuraava pidetään Etelä-Korean pääkaupungissa Seoulissa ensi kesänä (yleistemana "Communication in the New Millenium: Communication Technology for Humanity").

Seoul 3-8.7.1994

Seoulin konferenssin 'call for papers' on julkaistu IAMCR:n Newsletterin loka-kuun numerossa (kopiointi saa NORDICOMista ja hyvin varustetuilta laitoksilta).

Asialla ovat järjestön kaikki 12 jaostoa sekä joukko työryhmiä joiden teemoina ympäristökysymykset, rasismi ja etniset ongelmat, laadullinen yleisötutkimus ym. Paperiehdotukset on jätettävä 1-2 sivun abstraktin muodossa kunkin jaoston/työryhmän kokoonkutsujalle 15.1.1994 mennessä. Hyväksymisilmoitukset annetaan heti helmikuun puolivälissä ja paperit kokonaisuudessaan tulee jättää maaliskuun loppuun mennessä.

Seoulin konferenssin osanottomaksu tulee olemaan kohtuullinen pakettihinta, joka kattaa kaiken asumista ja aterioita myöten kokousviikolla — tällä kertaa heinäkuun alussa. Ajoitus, 3-8.7.1994, on sovitettu yhteen Sydneyssä 11-15.7.1994 pidettävän ICA:n konferenssin kanssa siten, että samalla matkalla voi poiketa myös Australiaan. Järjestöt ovat yhteistyössä keskenään tarjoamalla yhdistetyn osanottamaksun ja tekemällä lentoyhtiöiden kanssa sopimuksen edullisesta yhdistelmämatkasta. Näitäkin tietoja välittää mm. NORDICOM.

Jäsenkunta kartoitettiin

Dublinissa kokoontui myös IAMCR:n kansainvälinen neuvosto, järjestön 42-henkinen 'parlamentti', johon allekirjoittanut kuuluu ainoana suomalaisena. Se kuului raportit istuvalta presidentiltä Cees Hamelinkilta ja vuoden kuluttua varsinaiseksi presidentiksi siirtyvältä 'President-Elect:iltä' Hamid Mowlanalta. Se kuunteli myös jäähyväispuheen järjestön entiseltä pääsihteeriltä Tamas Szecskolta.

Neuvoston käsittelemistä hallinnollisista asioista kiintoisin oli Brenda Dervinin Ohiossa tekemä kartoitus IAMCR:n jäsenkunnan koostumuksesta. Aktiivijäseniä on tätä nykyä noin 2 700 kaikkiaan 76 maasta. Näistä kaksi kolmannesta kuuluu IAMCR:ään laitostensa tai kansallisten järjestöjensä välityksellä ja vain yksi kolmasosa (alle 1 000 tutkijaa) on mukana yksilöjäsenenä.

Yksilöjäsenet maksavat 85 US dollariä vuodessa, opiskelijat ja eläkeläiset 25 dollaria. Yhteisöjäsenten maksut on por-

rastettu sen mukaan montako nimeltä mainittua tutkijaa laitos kattaa; 10 tutkijaan saakka vuosimaksu on 290 dollaria ja siitä se nousee 665 dollariin, mikä on kansallisten järjestöjen (kuten Suomen TOY:n) jäsenmaksu. Käytännössä useimmat yhteisöjäsenet ovat valinneet alimman maksutason ja rajoittaneet nimillistansa sen mukaisesti. Suurinta jäsenmaksua maksavia kansallisia järjestöjä on mukana TOY:n lisäksi vain Tanskasta, Norjasta ja Brasiliasta.

Koska kansallisten järjestöjen tapauksessa IAMCR:n jäseniksi luetaan ei vain 10 tai 20 valittua nimeä vaan koko kansallinen nimilista, on IAMCR:n jäsentilasto vastaavasti kallellaan näiden muutamien kollektiivijäsenten suuntaan. Niinpä enimmäkseen jäsenmäärät — henkilönnimen mukaan laskettuna — löytyvät USA:n jälkeen Brasiliasta, Suomesta (TOY:n yli 300 nimeä), Tanskasta ja Norjasta. Samalla jäsenistön maantieteellinen jakaantuma painottuu Pohjoismaihin: kaikista IAMCR:n listoilla olevista tutkijoista peräti 32 % on skandinaaveja, 29 % muita eurooppalaisia, 17 % pohjoisamerikkalaisia, 7 % Aasian teollisuusmaista ja loput 15 % Aasian, Afrikan ja Latinalaisen Amerikan kehitysmaista.

Jäsenyys uudistuu

Kansallisten jäsenjärjestöjen muodostama anomalia ilmenee myös IAMCR:n taloudenhoidossa: kansallisten kattojärjestöjen kautta jäsenyys tulee alehintaan. Niinpä neuvosto teki jo vuosi sitten Brasiliassa periaatepäätöksen, että seuraavassa yleiskokouksessa 1994 pyritään muuttamaan IAMCR:n sääntöjä siten, että jäsenkategorioista poistetaan tuo yksilö- ja instituutiojäsenten rinnalla oleva kolmas, kansallisten järjestöjen ryhmä.

Tätä ennakkoiden Tanskan tutkijajärjestö on jo luopunut yhteisöjäsenyydestään ja tanskalaistutkijat ovat siirtymässä IAMCR:n tuntumaan joko paikallisten laitostensa kautta tai yksilöjäseninä; tähän mennessä Tanskassa on ollut 5 instituut-

tiojäsentä ja vain kourallinen yksilöjäseniä. Samoin ollaan tekemässä Norjassa, missä toistaiseksi on ollut vain 3 instituutiojäsentä. (Ruotsissa, jonka tutkijajärjestö ei ole koskaan ollutkaan IAMCR:n kollektiivijäsen, on 6 instituutiojäsentä.) Trondheimin pohjoismaisessa kokouksessa tehdyn kiertokyselyn valossa näyttää siltä, että useimmat tutkijat arvelevat omien laitostensa olevan valmiita liittymään IAMCR:n jäseniksi elleivät ne sitä jo ole, minkä lisäksi monet ovat valmiita maksamaan myös yksilöjäsenmaksun.

Suomessa on edessä sama uudistus: laitosten ja yksityisten tutkijoiden on harkittava liittymistä IAMCR:n maksaviksi jäseniksi. Tällä hetkellä vain Tampereen yliopiston tiedotusopin laitos ja Yleisradio ovat instituutiojäseniä (kollektiivijäsen TOY:n rinnalla). Ainakin alan muut 4-5 yliopistolista laitosta sekä viestintäpoliittista tutkimusta harjoittavat 2-3 julkishallinnon yksikköä olisivat luontevia suomalaisjäseniä.

TOY puolestaan voi jatkaa suhdettaan IAMCR:ään liittännäisjäsenenä, joka ei maksa jäsenmaksua, mutta ei myöskään käytä äänivaltaa. Tällaisen paikan on ottanut mm. Hollannin tutkijajärjestö ja ilmeisesti samoin tekevät muiden Pohjoismaiden järjestöt. Liitännäisjäsenten pääjoukkona ovat kuitenkin muut kansainväliset ja alueelliset alan järjestöt, tiedotustutkijoista journalisteihin.

Euroopan järjestö?

Dublinissa pidettiin myös erityisistunto aiheesta perustaako vai ei tiedotustutkijoille oma eurooppalainen järjestönsä. IAMCR:n kannalta kysymys on polttava, koska maksavien jäsenten enemmistö on juuri Euroopasta ja sen kannalta on riski, että maailmanjärjestö menettäjä jäseniä (ja jäsenmaksuja) alueelliselle järjestölle. Siksi IAMCR:n piirissä elätellään ajatusta, että eurooppalainen järjestö — jota näinä aikoina toki tarvitaan — toimisi maailmanjärjestön alueellisena jaostona jakaa mm. yhteisen sihteeristön. Tälle

kannalle asettuivat Dublinissa olleet Pohjoismaiden edustajat, joiden kannalta uusi erillinen järjestö Euroopan tasolla olisi turha väliporras hyvin toimivan pohjoismaisen alueen ja maailmannäyttämön välissä. Monet (mm. Nicholas Garnham Lontoosta ja Wolfgang Donsbach Dresdenistä) olivat kuitenkin toista mieltä: heille oli päivänselvää että alueellinen tutkijajärjestö ennemmin tai myöhemmin perustetaan ja he suosittelevat IAMCR:lle nopeaa sopeutumista tähän näköalaan.

Ratkaisu lykättiin tuonemmaksi ja asian jälkihoito jäi Dublinin konferenssin isäntien huomaan. He postittivat kesällä kaikille IAMCR:n jäsenille asiasta kyselyn ja sen perusteella ilmeisesti ryhdytään tulevan vuoden puolella joko uuden järjestön perustamispuuhaan tai sitten eurooppalaisen tutkijayhteisön tiivistämiseen IAMCR:n puitteissa.

Kaarle Nordenstreng

Hillitty Pohjola

XI Pohjoismaiden viestinnän tutkijoiden konferenssi Trondheimissa, 8.-11. elokuuta.

Trondheimin edustalla on pieni kallioluoto, nimeltään Munkholmen. Aikoja sitten se palveli teloituspaiikkana. Kun ihmiset oli ensin jaettu uskoviin ja kerettiläisiin, jaettiin kerettiläiset vielä kahtia: päähän ja muuhun ruumiiseen.

Mikäli pohjoismaisten tiedotustutkijoiden elokuisen kokouksen puhujiin on luottamista, vastakkainasettelut ovat pois muodista. 20-vuotisjuhlakokouksessa todettiin melkein yhdestä suusta, että humanististen ja yhteiskuntatieteellisten

perspektiivien sekoittuminen on ollut riikastava kokemus viestinnän tutkimukselle.

Kokouksen antia miettiessä huomaa kuitenkin löytävänsä hillityn ja suvaitsevaisen pinnan alta rintamalinjoja ja jännitteitä.

Rintalinjojen hahmottelun aloitti tavaltaan jo juhlaesitelmän pitänyt Peter Golsing Loughborough'n yliopistosta Britanniasta. Golding oli huolissaan tutkimuksen juurien katoamisesta viestintäilmaiston muuttuessa. Kriisi julkisuudessa on hänen mielestään johtamassa myös kriisiin tutkimuksessa.

Julkisuuden puolustajat

Golding puhui julkisuuden muutoksesta. Brittiläisten innostusta julkisuustematiikkaan hän selitti sillä, että Habermasin julkisuuden rakennemuutosta käsittelevä, alunperin 1962 (!) ilmestynyt väitöskirja, käännettiin englanniksi vasta 1990-luvun taitteessa. Samaan aikaan julkisen palvelun tiedotusvälineet ovat olleet yhä ankarampien poliittisten paineiden alaisena. BBC:n tulevaisuus Britannian hallituksen suunnitelmassa on hänen mukaansa toiminta marginaalisena areenana.

Golding tiivistä julkisuuden ja tiedotusvälineiden kriisin neljään seikkaan. Muroksessa ovat paitsi julkisen palvelun yhtiöt, myös valtion rooli. Valtio on nyt Britannian suurin mainostaja, hän huomautti. Samaan aikaan uusi viestintäteknikka hämärtää entisen 'vapaan pääsyn' julkisuuteen. Keitoksen neljäs mauste oli vielä populaarilehdistön kritiikki: Britannian sensaatiolehdissä ei juuri yhteiskunnallisesti relevanteista asioista puhuta, fakta ja fiktio sekoavat jne.

Goldingin mielestä uudenlainen tilanne asettaa myös haasteita tutkimukselle. Hänen mukaansa viestinnän kriisin ohella elämme myös tutkimuksen kriisin aikojia: jos julkisuus todella romahtaa, tarvitaan myös uudenlainen tutkimusohjelma.

Tavallaan tukea Goldingin näkemys

sai kokouksen päätösistunnossa alustaneelta Tanskan Frans Mortensenilta, joka pöhti kriittisen tutkimuksen katoamisen syitä. Mortensen tiivistä ihmetyksensä toteamukseen: ”Media on kapitalisoitunut täysin — kriittinen perspektiivi on kadonnut.” Hänen mielestään on hieman nurinkurista, että 1970-luvun teesit sopivat tähän päivään paljon paremmin kuin esitysajankohtaansa, mutta nyt niitä ei juuri kukaan esitä. ”Tiedämme kaikki jo nyt, että Jurassic Park on myös pohjoismaissa hitti”, Mortensen havainnollisti tämän päivän yhdysvaltalaisista kulttuuri-invaasiota.

Mortensen myönsi, että saattaa näyttää siltä, kuin ’veteraanit’ nyt puolustaisivat juuri niitä instituutioita, joita aiemmin kiivaasti kritisoivat. Mutta samalla hän huomautti, että julkisen palvelun *ideaaliin* puolustaminen on eri asia kuin sen nykyisten instituutioiden puolustaminen. Mortensen kärjisti sanomansa toteamalla, että ”Vanhemmalla tutkijapolvella on edelleen ohjelmansa — mutta onko nuorilla ohjelmaa ensinkään?”

Liian helppoa

Avasistunnossa alustanut Trine Styversen tiivistä ehkä parhaiten sen, mikä ’nuorempaa’ tutkijapolvea Goldingin ja Mortensenin eri tavoin muotoilemassa näkökulmassa vaivaa. Styversen huomautti, että viestintäpolitiikan tutkimus on ollut liian pessimististä: osallistumishalua ei juuri puutu, mutta uutta ja kiinnostavaa sanottavaa on kovin harvalla.

Etenkin Goldingin kuunnellessa tulikin mieleen, että niin tärkeää kuin julkisuuden romahtamisen pohtiminen onkin, se ei kyllä ole kovin haastavaa tai mielenkiintoista. Sikäli ’nuoren’ polven tutkijoiden pyrkimykset uusien näkökulmien ja menetelmien soveltamiseksi ovat ymmärrettäviä: tutkimuksen yksi motiivi ja käyttövoima on myös sen älyllinen haastavuus. Liian ilmeinen ja helppo näkökulma — niin tosi kuin se saattaakin olla — jää helposti syrjään.

Uudemman — lähinnä reseptitutki-

muksen — luoman koulukunnan ongelmia pyrki puheenvuorossaan kartoittamaan suomalaisten ’nuori’ tutkija Heikki Hellman. Hellman muisteli 1980-luvun alkuvuosia eräänlaisena tieteellisen ’vapautumisen’ aikana: enää ei tarvinnut siteerata välttämättä Marxia, tilallekin tuli pari pakollista ranskalaista postrukturalismisitaattia. Mutta ’vapautumisen’ päästä on Hellmanin mielestä löytynyt postmoderni irrallisuus, liian helppo tutkimuksen muoto sekini.

Hellmanin mielestä ’postmodernilla’ tutkimuksella on kaksi hellellistä tarinaa, joihin se nojaa. Tarina aktiivisesta yleisöstä ja tarina avoimista teksteistä ovat hänen mukaansa johtaneet tutkimukseen, jossa yleisön tekemiä tulkintoja ei enää yritetä kytkeä laajempiin yhteyksiinsä. Hellmanin resepti kuulosti haastavalta, mutta samalla kädenojennukselta myös ’veteraaneille’: yleisön tuottamia merkityksiä on tutkimuksessa tulkittava aina eri kontekstissa kuin missä yleisö ne on alunperin tuottanut.

Prismaattinen tutkimus?

Totuuden nimessä on sanottava, ettei kokouksen pääistunnoissa juuri otettu yhteen. Vasta Frank Mortensenin viimeisen päivän kärjistyksen nosti ’postmodernimmat’ tutkijat yleisön joukosta puolustamaan itseään.

Nurinkurista kyllä, ehkäpä parhaiten koko kokouksen tunnelmia tiivistänyt alustaja luonnehti itseään ’dissidentiksi’. Ruotsalaisen Hillevi Grantzin luonnehdinta uudesta kulttuurisesti orientoituneesta viestinnän tutkimuksesta oli ehdottomasti kokouksen kauneinta kuunneltavaa. Hänen halusi nimittää uutta tutkimusotetta ’prismaattiseksi’: ”Samoin kuin prisma osoittaa valkoisen valo koostuvan monista väreistä, pitää kulttuurintutkijan pystyä antamaan ilmiöstään monia, erilaisia vastauksia”.

Jos ei pysähdy ihmettelemään sitä, miten plenum-kokouksen alustajaa, jonka väitteitä kukaan ei yritä kiistää, voi pitää dissidentinä, Grantzin kanssa on

helppo olla samaan mieltä. Mutta ’prismaattinen’ tutkimus on paitsi kaunis, jälleen myös aika helppo ajatus ...

Yhteinen kieli?

Suomalaisen ensikertalaisen mielessä pohjoismaisten tiedotustutkijoiden kokous herätti tietysti myös kielikysymyksen. Niin tärkeää kuin kieli onkin kulttuuriselle identiteetille ja niin edelleen, ei voi olla ajattelematta, että kokouksen hyöty siihen osallistujille olisi parempi, jos puuttaisiin — ainakin työryhmissä ja pääistunnoissa — englantia.

Yhteinen kieli toisi ainakin kaksi etua, joista ensimmäinen olisi juuri yhteinen kieli: nyt ei voi välttyä vaikutelmalta, että kaikki sukulaiskielten äidinkielliset taitajatkaan eivät ymmärrä toisiaan. Toinen etu olisi se, että pohjoismainen tutkimus voisi englanniksi tavallaan luonnostaan profiloitua myös ulospäin.

Todellinen rikkaus ja etu pohjoismaisessa tiedotustutkijoiden yhteistyössä huu ei sittenkään ole kieli, vaan kaikki muu paljolti yhteinen ja jaettu kulttuurinen, historiallinen ja yhteiskunnallinen kokemus. Sen välittäminen viestinnän tutkimuksen kansainvälisillekin areenoille voi olla yhteisellä kielellä helpompaa.

Kielikysymyksen aktualisoi Trondheimissä osaltaan myös se, että pohjoismaiseen tiedotustutkimuksen yhteistyöhön oli mukaan kutsuttu myös edustajat Baltian maista. Yhteistyön jatkumista toivottiin kaikissa puheenvuoroissa. Tavaltaan viestinnän tutkimuksen keskeiset kysymykset tulevat määritellyksi myös Marju Lauristinin balttien historiasta tiivistämässä opissa: ”Julkinen ei aina ole julkista vain siksi että se on julkista. Joskus yksityinen on julkista juuri siksi että se on yksityistä”.

Risto Kunelius

Ameriikan ihmeitä

ICA:n kokous Washingtonissa 27.-31.5.93.

Tiedotustutkimus on aikaisemmissa numeroissaan esittellyt alan tutkijoiden kansainvälisiä järjestöjä, niin IAMCR:aa kuin ICA:takin. International Communication Association (ICA) on pääasiassa yhdysvaltalainen viestinnän tutkijoiden järjestö, joka viime aikoina on selkeästi pyrkinyt kansainvälistymään nimensä velvoittamalla tavalla. Sillä on tällä hetkellä 2500 jäsentä, joista 397 on USA:n ulkopuolelta. Eniten ulkomaisia jäseniä on Kanadasta, Saksasta, Japanista, Australiasta, Isosta-Britanniasta ja Hollannista.

ICA järjestää konferenssinsa joka vuosi, tänä vuonna Washingtonissa. Siihen osallistui yli 1300 osanottajaa, joista 165 oli ulkomaalaisia 35:stä maasta. Kokouksessa oli myös istuntoja, jotka oli järjestetty yhteistyössä IAMCR:n ja FELA-FACSin (Latin American Federation of Schools of Communication) kanssa. Konferenssi järjestyi — kuten organisaa-tiokin — kymmeneen jaostoon, jotka ovat informaatiojärjestelmät, keskinäis-, joukko-, organisaatioviestintä, kansainvälinen ja kehitysviestintä, poliittinen viestintä, terveysviestintä, viestintäkasvatus, viestinnän filosofia sekä viestintä-tekniologia. Sektioiden lisäksi järjestöllä on viisi työryhmää: populaarikulttuuri, suhdetoiminta, viestinnän lainsäädäntö ja politiikka, kieli ja sosiaalinen vuorovaikutus sekä feministinen tutkimus. Kokouksessa oli näin viisitoista sektiota ja työryhmää, joilla oli istuntoja päivittäin. Tarjonnan runsaus oli suorastaan ylenpalttinen, yli 600 paperia ja 160 posteria.

Papereita ja postereita

Kaikkea oli mahdotonta saada, sillä samaan aikaan tarjottiin mielenkiintoisia

esitelmiä useista aiheista. Papereiden metsästystä helpotti se, että ohjelma, johon kaikki paperit on kirjattu, ilmestyi hyvissä ajoin ennen kokousta. Mitään yleis-pätevää on vaikea sanoa sektioista ja työryhmistä, mutta ainakin tänä vuonna näytti siltä, että valtavirtatutkimus oli keskittynyt sellaisiin aiheisiin kuin viestinnän filosofia, populaarikulttuuri ja feministi-nen tutkimus.

Feministisen tutkimuksen ryhmä oli kutsunut pääpuhujakseen peräti Betty Friedanin, joka ei kuitenkaan valittavasti saapunut paikalle, vaan esiintyi video-versiona. Ryhmä järjesti myös erinomaisen keskustelun mentoroinnista, ts. siitä, miten vanhemmat naistutkijat voivat tukea alalle pyrkiviä nuoria naisia. Mentoriointi koettiin yksimielisesti tärkeäksi, kuitenkin sillä varauksella, että se on myös valtasuhde, jota ei saa käyttää väärin. USA:n viestinnän tutkimuksessa on näin jo useita naissukupolvia, joista vanhin on professorinsa saavuttanut ja pysy-ty jo tukemaan tulokkaita. Suomessa tällainen keskustelu tukehtuisi omaan mahdottomuuteensa.

Sellainenkin ihme kokouksessa nähtiin kuin papereiden esittäminen poste-reina. Osanottajilla oli ilmoitustaulullinen tilaa, johon saattoi ripustaa työnsä kysymyksenasettelun, metodit ja tulokset. Ennakkoluuloistani huolimatta jouduin myöntämään, että systeemi toimi. Pape-rin esittäjät seisoivat parituntisen taulunsa vieressä vastaten kysymyksiin ja ja-koivat itse paperia. Heitä oli huomatta-vasti helpompi lähestyä kuin panelin jäl-keen, jolloin kaikki muutkin haluavat kes-kutella uupuneen esittäjän kanssa. Toi-nen miellyttävä innovaatio oli aamuinen järjestetty terveyskävely. Aikaerosta kär-sivä ulkomaalainen näki samalla Washingtonin nähtävyyksiä aamutui-maan mukavassa pienryhmässä. Hölk-kääjille oli tietenkin oma seurueensa.

Miten voi osallistua?

Ongeimallisinta USA:n ulkopuolelta tule-valle on kokoukseen pääsy. Pääreitti on

paperikiipailu. Marraskuun alkuun mennessä on lähetettävä valmis paperi asi-anomaiseen sektioon tai työryhmään. Se arvoidaan nimettömänä. Tammikuussa jokainen osanottaja saa vähintään kaksi numero- ja yhden kirjallisen arvion pape-ristaan sekä hyväksymis- tai hylkäämisil-moituksen. Vain noin viisikymmentä pro-senttia lähetetyistä papereista hyväksyt-ään. Toinen mahdollisuus on esittää omaa työryhmää, jolloin kilpailuun ei luonnollisesti tarvitse osallistua. Tällai-nen työryhmä Washingtonissa oli mm. "Mass Communication in China", jonka osanottajista suurin osa tuli Kiinasta. Kil-pailun hyvä puoli on juuri arvioiden saa-minen. Niiden lisäksi kokouksessa "res-pondentti" arvioi kussakin istunnossa esitettävät paperit. Hänellekin paperi on lähetettävä etukäteen.

Aivan yksinkertaista ei ole myöskään matka-apurahan saaminen. Suomen Akatemia käsittelee anomuksen luon-nollisesti vasta hyväksymispäätöksen jäl-keen. Asiaa tiedustellessani sain kuul-la, että Akatemia tukee ensisijaisesti omia tutkijoitaan ja toissijaisesti ei-väitel-leitä ulkopuolisia. Yrittäessäni vedota jo hyväksytyyn paperiin, minulta tiedustel-tiin, että "mitä muita päämääriä matkani toteuttaa kuin oman egoni kohottamis-ta?" Ilmeisesti onnistuin vakuuttamaan toimikunnan egoni jo olemassaolevasta suuruudesta, koska huhtikuussa sain tie-don, että matka-apuraha oli myönnetty.

Seuraava ICA:n kokous järjestetään Sydneyssä, Australiassa 11.-15.7.94. Si-täkin varten valmiit paperit on lähetettävä marraskuun ensimmäiseen päivään mennessä. Halukkaiden kannattaa aloit-taa prosessi välittömästi. Lisätietoja saa ICA:n päämajasta (P.O.Box 9589, Aus-tin, TX 78766 USA, sähköposti JAA513@UTXVM.bitnet)

Terhi Rantanen

Tiedotustutkimuksen päivät Helsingissä

Päivien päävieras on professori Hamid Mowlana Yhdysvalloista (School of International Service, American University, Washington D.C.)

Päivien aikana 13.-14.1.1994 kokoontuvat seuraavat ryhmät:

1) Viestinnän talous

Ryhmää vetää viestintätalouden asiantuntija Antti Paasio Turun Kauppakorkeakoulusta. Vierailijana toimii professori Robert Picard California State University'sta. Ilmoittautumiset 921-638 3253, fax 921-638 3268.

2) Hyper/multimedia

Onko hyper/multimedia tulevaisuuden viestin vai marginaali-ilmiöksi jäävä ATK-friikkien lelu? Microsoftin Bill Gates pitää hyper/multimediaa yhtä merkittävänä innovaationa kuin mitä PC-laitteiden läpimurto oli viime vuosikymmenen alussa. Suomessakin yliopistoihin on perustettu hypermedialaboratorioita, yrityspuolella sovelluksia toteuttavat useat studiotyyppiset pienet yksiköt, käyttäjät ovat toistaiseksi etupäässä opinahjoja tai suuria yrityksiä. Työryhmää vetävät valt.tri Harri Erämetsä ja fil.kand Jyrki Kanerva. He ovat tutustuneet hyper/multimediaan erityisesti opetusvälineenä ja itseopiskelun näkökulmasta, loppuvuodesta 1993 julkaistaan aiheesta heidän toimittamansa kirja. Ryhmään ovat tervetulleita keskustelemaan kaikki hyper/multimedian eri alueista kiinnostuneet, esim. käyttäjät, ATK-ihmiset, kuva- ja ääniekspertit, pedagogit ja kaupalliset soveltajat. Ehdotukset papereista tai esim. sovellusdemoista pyydetään esittämään Harri Erämetsälle, puh. 90-696 0292 (työ), Kalevankatu 44 A 10, 00180 Helsinki.

3) EY-tutkimus

Kenen ehdoilla EY-uutisoitinta? Miten muuttuu toimittajan rooli Suomen mahdollisesti liittyessä EY:n jäseneksi? Synnykö uusi eurokirjeenvaihtajien luokka? Kenen ehdoilla kansalaiset saavat tietonsa? Työryhmä pohtii Euroopan integraation merkitystä tiedonvälitykseen toimittajien työn sekä myös laajemmin julkisuuden näkökulmasta. Aiheesta alustavat toimittajat ja tutkijat. Aiheesta kiinnostuneita pyydetään esittämään kommenttipuheenvuoronsa/paperinsa ryhmän vetäjälle Sirpa Puhakalle, puh. 90-135 4407 (koti).

4) Metaforat, mallit ja maailman hahmottaminen

Työryhmän lähtökohtana on havainto että hahmotamme maailmaa erilaisten mentaalisten ja konkreettisten mallien avulla. Tämä pätee niin tieteessä, taiteessa, tiedottamisessa kuin käytännön elämässäkkin. Metaforat ovat tapa nostaa esiin jokin piirre kuvattavasta kohteesta kiinnittämällä huomio tuon piirteen ilmenemiseen jossakin toisessa esineessä tai asiassa. Kielet esimerkiksi ovat läpikotaisin metaforisuuden läpituksia, mutta koska juuri ne ovat niin olennainen ja luonnollinen osa kaikkea kommunikaatiota, emme usein edes tiedosta käyttävämme metaforia ja malleja. Kuitenkin juuri kykymme käyttää niitä määrittää mahdollisuutemme oppia, ymmärtää ja välittää tietoa. Tieteessä jotkin mallit ovat relevantteilla osin aistittavissa — lähinnä nähtävissä — olevassa vastavuussuhteessa kohteeseensa, toiset perustuvat analogiaan, kolmannet hahmottavat kohteen struktuuria jollakin vielä abstraktimmalla ja metaforisemmalla tavalla. Varsinkin jälkimmäisessä tapauksessa kyse on kohteesta puhumisesta käsittein, jotka tekevät sen helpommin hahmotettavaksi ja tarjoavat mielekkään pohjan jatkohypoteesien rakentamiselle. Mary Hessen mukaan tieteellistä selittämistä voidaan pitää tarkasteltavan kohteen ongelmakentän metaforisena kuvauksena. Mallien ja metaforien käyttöön

liittyy aina voimakas yleistämisen ja yksinkertaistamisen momentti, ja siksi myös vahva arvolutaus. Ei ole yhdentekevää miten esimerkiksi tiedotuksessa ohjataan eri asioiden ja ilmiöiden hahmottamista, mitkä piirteet otetaan esille ja mitkä sivuutetaan. Ilmoittautumiset Henry Baconille, puh. 90-148 3283.

5) Talouskriisi ja journalismi

Taloustaloustutkimusjournalistit arvostelijoina ja arvosteltavina. Miten meni pieleen ja miten sitä tulkittiin viestimissä? Miten lama ja sen lääkitys tarjottiin? Vireillä olevien/mahdollisten tutkimushankkeiden esittelyä sekä käytännön journalistin puheenvuoro. Ilmoittautumiset Jorma Pöysälle, puh. 90-507 8479 (työ), 90-792 335 (koti).

6) Kulttuurijournalismi

Vetäjänä toimii Merja Hurri Tampereen yliopistosta, puh. 931-156 515.

7) Poliittinen journalismi

Mielikuvat taistelevat presidentinvaaleissa. Nyt toimivat poliittinen mainonta ja viihde journalismin haastajina. Ryhmän vetäjänä Heikki Kuutti Jyväskylän yliopistosta. Ilmoittautumiset ja alustukset numeroon puh. 941-601 532, fax 941-601 511.

8) Yleisö- ja vastaanottotutkimus

Ryhmän tarkoituksena on tarkastella eri viestintävälineiden yleisörakennetta, erityyppisten yleisöjen välisuhdetta ja yleisesti ottaen joukkotiedotusvälineiden merkitystä ihmisten arjessa. Ryhmä keskittyy ohjelmien ja viestintävälineiden reseptioon sekä yhteisiin ongelmiin, joita alan tutkijat kohtaavat tutkimuksissaan. Puheenvuoroja esittävät Suomen Akatemian tutkija Päivi Pöntinen sekä Pertti Alasuutari Tampereen yliopistosta. Vetäjänä toimii apulaisprofessori Pertti Tiihonen Helsingin yliopiston viestinnän laitokselta. Ilmoittautumiset numeroon 90-191 2586.

9) Naistutkimus

Alustajina toimivat:

- Elina Sana aiheesta "Women's Feature Service (WFS) — naisten uutistointo"

- Mikaela Groop aiheesta "Sukupuolen rakentaminen Yleisradion lastenohjelmassa"

- Umayya Abu-Hanna aiheesta "Musta Tuhkimo — pornomallin työn esittäminen tv-dokumentissa"

Ilmoittautumiset VTK Tarja Savolaiselle, puh. 90-693 3556.

10) Televisio/radiotutkimus

Työryhmä keskittyy seuraaviin aihealueisiin:

- televisiotutkimuksen tila ja identiteetti; kriittisiä arvioita 1980-luvusta

- kohti kulttuurista radiotutkimusta;

Miksi, miten ja milloin

- televisiokulttuuri/radiokulttuuri

- ohjelmatutkimus

- radion ja television sosiaali- ja kulttuurihistoria

- yleisradiojärjestelmien muutos

- yleisradiopolitiikka ja viestintäpolitiikka

Ryhmän vetäjänä toimii Taisto Hujanen Tampereen yliopiston tiedotusopin laitokselta. Ilmoittautumiset 931-156 299, fax 931-156 248.

11) Organisaatioviestintä

Missä mennään yhteisöviestinnässä? Ryhmässä käsitellään yhteisöviestinnän ajankohtaisia teemoja. Monet työyhteisöt elävät murrosvaihetta; samoin niiden viestintä. Miten lama, kilpailun kiristymi-

nen, EY, työelämän arvomuutokset jne. heijastuvat yhteisöjen viestintään? Ryhmässä keskustellaan, miten näitä teemoja on tutkittu ja millaisin tuloksinkin pohditaan, millaista tutkimusta jatkossa tarvitaan. Ryhmän vetäjänä toimii VTK Anna Joutsenniemi. Ilmoittautumiset numeroon 90-195 4027.

12) Kriisijournalismi

Tiedotustutkija, miksi tutkia fiktiivistä väkivaltaa, kun oikeaakin on olemassa? Tule Rehdin Raakuuden maailmaan. Ota yhteyttä sota- ja kriisijournalismin työryhmän vetäjään Heikki Luostariseen. Puh. 931-156 748, fax 931-156 248. Kuoreen tunnus "Uncultural Studies".

Numeron kirjoittajia

Pauliina Aarva, YT, tiedotus- ja koulutuspäällikkö, UKK-instituutti, Tampere

Ilkka Autio, YTK, Helsinki

Erkki Karvonen, YL, tutkimusassistentti, Suomen Akatemia, Tampere

Ari Kivimäki, FK, pt. tuntiopettaja, Turun yliopisto, tiedotusoppi

Heikki Kuutti, FK, tutkija, Jyväskylä

Marjatta Montonen, VTK, tutkija, Alkoholipoliittinen tutkimuslaitos, Helsinki

Kaarle Nordenstreng, professori, Tampereen yliopisto, tiedotusopin laitos

Jorma Mäntylä, YL, yliassistentti, Tampereen yliopisto, tiedotusopin laitos

Terhi Rantanen, YT, vs. yliassistentti, Helsingin yliopisto, viestinnän laitos

Pauliina Saukko, YTK, tutkija, Tampere

Esa Välvirronen, YTK, tutkimusassistentti, Suomen Akatemia, Tampere